

International Convention for the Unification of Certain Rules of Law relating to Bills of Lading ("Hague Rules"), and Protocol of Signature

(Brussels, 25 August 1924)

The President of the German Republic, the President of the Argentine Republic, His Majesty the King of the Belgians, the President of the Republic of Chile, the President of the Republic of Cuba, His Majesty the King of Denmark and Iceland, His Majesty the King of Spain, the Head of the Estonian State, the President of the United States of America, the President of the Republic of Finland, the President of the French Republic, His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, His Most Supreme Highness the Governor of the Kingdom of Hungary, His Majesty the King of Italy, His Majesty the Emperor of Japan, the President of the Latvian Republic, the President of the Republic of Mexico, His Majesty the King of Norway, Her Majesty the Queen of the Netherlands, the President of the Republic of Peru, the President of the Polish Republic, the President of the Portuguese Republic, His Majesty the King of Romania, His Majesty the King of the Serbs, Croats and Slovenes, His Majesty the King of Sweden, and the President of the Republic of Uruguay,

HAVING RECOGNIZED the utility of fixing by agreement certain uniform rules of law relating to bills of lading,

HAVE DECIDED to conclude a convention with this object and have appointed the following Plenipotentiaries:

WHO, duly authorized thereto, have agreed as follows:

Article 1

In this Convention the following words are employed with the meanings set out below:

(a) "Carrier" includes the owner or the charterer who enters into a contract of carriage with a shipper.

Konişmentoya Mütâallik Bazı Kaidelerin Tevhidi Hakkındaki Milletlerarası ("Lahey Kuralları") Sözleşme ve İmza Protokolü

(Brüksel, 25 Ağustos 1924) - RG no 8937, 22/2/1955

Almanya Cumhuriyeti Başkanı; Arjantin Cumhuriyeti Başkanı; Belçikalılar Kırالی; Şili Cumhuriyeti Başkanı;

Küba Cumhuriyeti Başkanı; Danimarka ve İzlanda Cumhuriyeti Başkanı; İspanya Kırالی;

Estonya Devlet Başkanı; Amerika Birleşik Devletleri Başkanı; Finlandiya Cumhuriyeti Başkanı;

Fransa Cumhuriyeti Başkanı; Büyük Britanya ve İrlanda ve Britanya'nın Denizaşırı Müstemlekeleri Kırالی ve Hindistan İmparatoru;

Macaristan Kırallık Naibi; İtalya Kırالی; Japonya İmparatoru, Letonya Cumhuriyeti Başkanı;

Meksika Cumhuriyeti Başkanı; Norveç Kırالی; Holânda Kırالیçesi;

Peru Cumhuriyeti Başkanı; Polonya Cumhuriyeti Başkanı; Portekiz Cumhuriyeti Başkanı; Romanya Kırالی; Sırb, Hırvat ve Slovenler Kırالی;

İsveç Kırالی; ve Uruguay Cumhuriyeti Başkanı;

Konişmentoya mütâallik bazı birbirine benzer kaideleri tesbit etmekteki faydayı takdir ederek,

bu hususta bir Sözleşme akdine karar vermişler ve murahhasları olarak aşağıdaki zevatı tâyin etmişlerdir.

Zevat bu husustaki yetkilerine dayanarak aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde 1

İşbu Sözleşmede geçen kelimeler aşağıda tasrih edilen mânalarda kullanılırlar:

a) «Transporteur = nakliyecisi» bir yükleyici ile aralarında nakliye mukavelesi bulunan gemi sahibi veya müsteciridir.

(b) "Contract of carriage" applies only to contracts of carriage covered by a bill of lading or any similar document of title, in so far as such document relates to the carriage of goods by sea, including any bill of lading or any similar document as aforesaid issued under or pursuant to a charter party from the moment at which such bill of lading or similar document of title regulates the relations between a carrier and a holder of the same.

(c) "Goods" includes goods, wares, merchandise and articles of every kind whatsoever except live animals and cargo which by the contract of carriage is stated as being carried on deck and is so carried.

(d) "Ship" means any vessel used for the carriage of goods by sea.

(e) "Carriage of goods" covers the period from the time when the goods are loaded on to the time they are discharged from the ship.

Article 2

Subject to the provisions of Article 6, under every contract of carriage of goods by sea the carrier, in relation to the loading, handling, stowage, carriage, custody, care and discharge of such goods, shall be subject to the responsibilities and liabilities, and entitled to the rights and immunities hereinafter set forth.

Article 3

1. The carrier shall be bound before and at the beginning of the voyage to exercise due diligence to:

(a) Make the ship seaworthy.

(b) Properly man, equip and supply the ship.

(c) Make the holds, refrigerating and cool chambers, and all other parts of the ship in which goods are carried, fit and safe for their reception, carriage and preservation.

b) «Nakliye Mukavelesi» yalnız bir konişmento ile veya eşyanın deniz yolu ile taşınması için senet teşkil eden benzeri her hangi bir vesika ile tesbit olunan Nakliye Mukavelesine denir.

Nakliyecisi ile konişmento hâmilisi arasındaki münasebetleri tanzim etmesi halinde bir çarter parti zımında çıkartılan konişmento veya buna benzer bir vesikaya da aynı zamanda «Nakliye Mukavelesi» denir .

c) «Mal» Nakliye Mukavelesinde güverteye konduğu beyan edilen ve filhakika bu suretle nakledilen gemi hamulesi ile canlı hayvanlar müstesna, mal , eşya, hamule ve herhangi cins emtiadır.

d) «Gemi» deniz yoluyla mal nakli için kullanılan her türlü vasıta mânasına gelir.

e) «Mal nakliyatı» malın gemiye yükletilmesinden itibaren gemiden boşaltılmasına kadar geçen zamana tekabül eder.

Madde 2

6ncı madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla denizden mal nakline mütedair Mukavelede, nakliyecisi , malların yüklenmesi, idaresi (elleçlenmesi), istifisi, nakli, muhafazası, bakımı ve boşaltılması hususlarında aşağıda zikredilmiş bulunan hak ve muafiyetlerden faydalanacağı gibi, yine aşağıda sayılan vecibelerden mesul olacaktır.

Madde 3

1. Nakliyecisi, seferden evvel (ve) bu seferin başlangıcında :

a) Gemiye seyrüsefere müsait bir hale getirmeye ;

b) Gemiye lâzım geldiği şekilde donatmak , teçhiz etmek ve kumanya tedarik etmeye ,

c) Gemimin ambarlarının ve soğuk hava tertibatlı mahallerini ve malların tesellüm, nakil ve muhafaza edilmek üzere yerleştirilmiş olduğu bütün diğer kısımlarını, elverişli ve iyi vaziyete getirmek için mâkul bir gayret göstermeye (exercise due diligence) mecbur tutulacaktır.

2. Subject to the provisions of Article 4, the carrier shall properly and carefully load, handle, stow, carry, keep, care for, and discharge the goods carried.

3. After receiving the goods into his charge the carrier or the master or agent of the carrier shall, on demand of the shipper, issue to the shipper a bill of lading showing among other things:

(a) The leading marks necessary for identification of the goods as the same are furnished in writing by the shipper before the loading of such goods starts, provided such marks are stamped or otherwise shown clearly upon the goods if uncovered, or on the cases or coverings in which such goods are contained, in such a manner as should ordinarily remain legible until the end of the voyage.

(b) Either the number of packages or pieces, or the quantity, or weight, as the case may be, as furnished in writing by the shipper.

(c) The apparent order and condition of the goods.

Provided that no carrier, master or agent of the carrier shall be bound to state or show in the bill of lading any marks, number, quantity, or weight which he has reasonable ground for suspecting not accurately to represent the goods actually received, or which he has had no reasonable means of checking.

4. Such a bill of lading shall be prima facie evidence of the receipt by the carrier of the goods as therein described in accordance with paragraph 3(a), (b) and (c).

5. The shipper shall be deemed to have guaranteed to the carrier the accuracy at the time of shipment of the marks, number, quantity and weight, as furnished by him, and the shipper shall indemnify the carrier against all loss, damages and expenses arising or resulting from inaccuracies in such particulars.

2. 4üncü madde hükümleri mahfuz tutulmak şartıyla nakliyeciyi, hamulenin yükletilmesi, idaresi, istif, nakli, muhafazası, bakımı ve boşaltılmasına dikkat ve itina gösterecektir.

3. Nakliyeciyi veya kaptan veya nakliyecinin acentesi, mallar teslim alınıp yükletildikten sonra, yükleyicinin talebi üzerine yükleyici(ye) bir konişmento verecek ve bu konişmentoda diğer hususlar meyanında şunlar zikredilecektir :

a) Hamulenin tâyin ve tesbiti için lüzumlu olup yükleme henüz başlamadan evvel yükleyici tarafından yazılı olarak verilmiş olan belli başlı alâmetler; ve ancak bu alâmetlerin de, seyahat sonuna kadar okunabilir bir halde kalacak şekilde malların bulunduğu sandık ve ambalajlara veya ambalajsız mallar üzerine basılmış veya sarıh diğer herhangi bir şekilde konmuş olması lâzımdır;

b) Veya yükleyici tarafından yazılı olarak bildirildiği üzere, yerine göre koli veya parça adedi, miktarı; veya tartısı,

c) Malların görünürdeki hal ve vaziyeti,

Bununla beraber hiç bir nakliyeciyi kaptan veya nakliyeciyi acentesi teslim aldığı malların işaret, aded, miktar veya tartısından şüphe etmekte hak olduğu veya muayene imkânlarına malik olmadığı takdirde bunları konişmentoda beyan veya zikretmeye mecbur tutulamaz.

4. Böyle bir konişmento, aksi sabit olmadıkça, malların 3üncü paragraf a, b ve c fıkralarına uygun olarak konişmentoda zikredildiği gibi nakliyeciyi tarafından teslim alınmış olduğuna bir karine teşkil edecektir .

5. Yükleten, yüklemenin başlangıcında, markaların doğruluğu, malların sayısı, miktar ve ağırlıkları hakkında nakliyeciyi doğru ve tamam malûmat vermeyi taahhüt etmiş olduğu mütalâa edilecek ve bu noktaların doğru bildirilmemesi yüzünden vukua gelecek zarar, ziyan ve her türlü kayıplar dolayısıyla yükletici nakliyeciyi sorumlu tutamıyacaktır.

The right of the carrier to such indemnity shall in no way limit his responsibility and liability under the contract of carriage to any person other than the shipper.

6. Unless notice of loss or damage and the general nature of such loss or damage be given in writing to the carrier or his agent at the port of discharge before or at the time of the removal of the goods into the custody of the person entitled to delivery thereof under the contract of carriage, or, if the loss or damage be not apparent, within three days, such removal shall be prima facie evidence of the delivery by the carrier of the goods as described in the bill of lading.

If the loss or damage is not apparent, the notice must be given within three days of the delivery of the goods.

The notice in writing need not be given if the state of the goods has, at the time of their receipt, been the subject of joint survey or inspection.

In any event the carrier and the ship shall be discharged from all liability in respect of loss or damage unless suit is brought within one year after delivery of the goods or the date when the goods should have been delivered.

In the case of any actual or apprehended loss or damage the carrier and the receiver shall give all reasonable facilities to each other for inspecting and tallying the goods.

7. After the goods are loaded the bill of lading to be issued by the carrier, master, or agent of the carrier, to the shipper shall, if the shipper so demands, be a "shipped" bill of lading, provided that if the shipper shall have previously taken up any document of title to such goods, he shall surrender the same as against the issue of the "shipped" bill of lading,

Bir nakliyecinin bu gibi muafiyet hakkına malik olması, hamule sahibinden gayrı şahıslara karşı Nakliye Mukavelesinin çerçevesi dahilindeki sorumluluk mükellefiyetini hiçbir suretle tahdit etmeyecektir .

6. Malların boşaltma limanında kaldırılmasından evvel veya kaldırıldığı sırada veyahut Nakil Mukavelesi gereğince malları çekmeye yetkili olan şahsın muhafasına tevdiinden evvel veya sonra, bu malların kayıp veya hasar ve bu kayıp veya hasarın umumi mahiyeti nakliyecisi veya acentesine ve teslim alanlar tarafından yazı ile bildirilmediği takdirde, kaldırma aksi kesin olarak ispat edilmedikçe, bu malların nakliyecisi tarafından konişmentoda, yazılı bulunduğu şekilde teslim edilmiş olduğuna bir delil teşkil edecektir.

Kayıp veya hasarın zahiren görülür şekilde olmaması halinde ihbarın teslimi takip eden üç gün zarfında yapılması lâzımdır.

Kabul anında malların durumunda bir mübâyenet müşahede edilmiş ise, yazılı kaydı ihtirazi dermeyanı lüzumsuzdur.

Malların teslim edildiği veya teslim edilmek mecburiyetinde bulunduğu sene zarfında her hangi bir itiraz veya iddiada bulunulmadığı takdirde nakliyecisi veya gemiye, zarar ve ziyandan mütevellit bir sorumluluk terettüp etmez.

Muhakkak veya muhtemel kayıp ve zarar ziyân halinde, nakliyecisi ile malları teslim alan, malların muayenesi ve koli adedinin doğru olup olmadığının tesbiti hususunda müteakibi- len, mâkul bütün kolaylıkları göstereceklerdir.

7. Mallar yükletildikten sonra yükleyicinin talebi üzerine nakliyecisi, kaptan veya nakliyecisi acentesi tarafından verilecek konişmento «Yükletilmiştir» kaydını taşıyacaktır; ancak yükleyici bu mallara temellük hakkı olduğunu belirten bir vesikayı evvelce almışsa, «yükletilmiştir» kaydını taşıyan bir konişmentonun kendisine tevdiî mukabilinde bu vesikayı iade eder.

but at the option of the carrier, such document of title may be noted at the port of shipment by the carrier, master, or agent with the name or names of the ship or ships upon which the goods have been shipped and the date or dates of shipment, and when so noted, if it shows the particulars mentioned in paragraph 3 of Article 3, shall for the purpose of this Article be deemed to constitute a "shipped" bill of lading.

8. Any clause, covenant, or agreement in a contract of carriage relieving the carrier or the ship from liability for loss or damage to, or in connexion with, goods arising from negligence, fault, or failure in the duties and obligations provided in this Article or lessening such liability otherwise than as provided in this Convention, shall be null and void and of no effect. A benefit of insurance in favour of the carrier or similar clause shall be deemed to be a clause relieving the carrier from liability.

Article 4

1. Neither the carrier nor the ship shall be liable for loss or damage arising or resulting from unseaworthiness unless caused by want of due diligence on the part of the carrier to make the ship seaworthy and to secure that the ship is properly manned, equipped and supplied, and to make the holds, refrigerating and cool chambers and all other parts of the ship in which goods are carried fit and safe for their reception, carriage and preservation in accordance with the provisions of paragraph 1 of Article 3. Whenever loss or damage has resulted from unseaworthiness the burden of proving the exercise of due diligence shall be on the carrier or other person claiming exemption under this Article.

2. Neither the carrier nor the ship shall be responsible for loss or damage arising or resulting from:

Nakliyeciyi veya kaptan veyahut da nakliyeciyi acentesi, yükleme limanında ilk olarak tevdi edilen vesika malların yüklendiği gemi veya gemilerin isimlerini, yükleme tarih veya tarihlerini kaydetmeye de yetkilidir . Yukardaki meşruhatın verilmesiyle tekemmül eden bu vesika 3üncü maddenin 3üncü paragraf hükümlerini de ihtiva ediyorsa bu madde mucibince «yükletilmiştir» kaydını taşıyan bir konişmento olarak telâkki edilecektir.

8. Nakliyeciyi Mukavelesinde, nakliyeciyi veya gemiyi, ihmal veya hata veya bu maddede zikredilen vazife ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemiş olmaları dolayısıyla mallarda vukua gelen kayıp veya zarar ziyanlardan mütevellit sorumluluklardan muaf tutan veyahut bu sorumlulukları işbu Sözleşmede yazılı olduğundan başka şekilde azaltan her hangi bir hüküm, sözleşme veya andlaşma mevcutsa bunlar tamamen hükümsüz addolunur. Sigorta kârını nakliyeciyi bırakan bir hüküm veya benzeri her hangi bir hüküm nakliyeciyi sorumluluktan muaf tutar mahiyette telâkki olunacaktır.

Madde 4

1. Geminin seyrüsefere elverişsizliği yüzünden vukua gelecek kayıp ve hasarlar, nakliyecinin gemiyi seyrüsefere elverişli bir hale koymak hususunda gereken dikkat ve itinayı göstermemesi veya 3üncü maddenin birinci paragrafı gereğince gemiye gerekli donatım, teçhizat ve kumanyayı temin etmemesi veya gemide mevcut, ambar ve soğuk hava mahallerini, malların kabul, nakil ve muhafazasına hazırlamaması gibi sebeplerden doğmamışsa bunlardan ne nakliyeciyi ne de gemiyi sorumludur. Seyrüsefere ehliyetsizlik yüzünden vukua gelecek her kayıp ve hasarda, gerekli dikkatin ve ihtimamın gösterilmiş olduğunu, nakliyeciyi ile işbu maddede derpiş olunan muafiyetten faydalanan diğer şahıslar, ispat ile mükelleftir .

2. Aşağıda zikredilen hallerden ileri gelecek kayıp ve hasarlardan nakliyeciyi ve gemiyi mesul değildir.

(a) Act, neglect, or default of the master, mariner, pilot, or the servants of the carrier in the navigation or in the management of the ship.

(b) Fire, unless caused by the actual fault or privity of the carrier.

(c) Perils, dangers and accidents of the sea or other navigable waters.

(d) Act of God.

(e) Act of war.

(f) Act of public enemies.

(g) Arrest or restraint of princes, rulers or people, or seizure under legal process.

(h) Quarantine restrictions.

(i) Act or omission of the shipper or owner of the goods, his agent or representative.

(j) Strikes or lockouts or stoppage or restraint of labour from whatever cause, whether partial or general.

(k) Riots and civil commotions.

(l) Saving or attempting to save life or property at sea.

(m) Wastage in bulk or weight or any other loss or damage arising from inherent defect, quality or vice of the goods.

(n) Insufficiency of packing.

(o) Insufficiency or inadequacy of marks.

(p) Latent defects not discoverable by due diligence.

a) Seyrüsefer esnasında veya geminin idaresinde, kaptan, gemici, kılavuz veya nakliyecî memurlarının hareketleri, ihmal veya hatalarından ;

b) Nakliyecinin hata veya ihmali yüzünden ileri gelmemiş olmak üzere bir yangından;

c) Denizde veya seyrüsefere elverişli diğer sulardaki muhatara, tehlike veya kazalardan ;

d) Arzi v e semavi âfetlerden (Acte de Dieu)

e) Harp dolayısıyla vukua gelen hallerden ;

f) Amme düşmanlarının hareketlerinden ;

g) Prens, yetkili makam veya halk tarafından yapılacak tevkif veya cebir, veya adlî makamlarca yapılacak el koyma hareketlerinden ;

h) Karantina tahdidatından;

i) Yükleticinin veya mal sahibi ile acentesinin veya mümessilinin hareket veya ihmallerinden ;

j) Her ne sebeple olursa olsun, işlerin, grev, lokaut veya tasfiyeler sebebiyle kısmen veya tamamen tatil edilmesinden;

k) Karışıklık veya isyan hareketlerinden ;

l) Denizde can veya mal kurtarılması veya buna teşebbüsten;

m) Hacim veya ağırlığın fire vermesinden veya gizli bir özürden, malın kendisine has bir mahiyet ve özüründen vukua gelecek kayıp veya hasardan ;

n) Ambalaj kifayetsizliğinden;

o) Markaların kifayetsizliği veya fenalığından;

p) Mâkul bir dikkat ve itinaya rağmen gözden kaçan gizli özürlerden;

(q) Any other cause arising without the actual fault or privity of the carrier, or without the actual fault or neglect of the agents or servants of the carrier, but the burden of proof shall be on the person claiming the benefit of this exception to show that neither the actual fault or privity of the carrier nor the fault or neglect of the agents or servants of the carrier contributed to the loss or damage.

3. The shipper shall not be responsible for loss or damage sustained by the carrier or the ship arising or resulting from any cause without the act, fault or neglect of the shipper, his agents or his servants.

4. Any deviation in saving or attempting to save life or property at sea or any reasonable deviation shall not be deemed to be an infringement or breach of this Convention or of the contract of carriage, and the carrier shall not be liable for any loss or damage resulting therefrom.

5. Neither the carrier nor the ship shall in any event be or become liable for any loss or damage to or in connexion with goods in an amount exceeding 100 pounds sterling per package or unit, or the equivalent of that sum in other currency unless the nature and value of such goods have been declared by the shipper before shipment and inserted in the bill of lading.

This declaration if embodied in the bill of lading shall be prima facie evidence, but shall not be binding or conclusive on the carrier.

By agreement between the carrier, master or agent of the carrier and the shipper another maximum amount than that mentioned in this paragraph may be fixed, provided that such maximum shall not be less than the figure above named.

Neither the carrier nor the ship shall be responsible in any event for loss or damage to, or in connexion with, goods if the nature or value thereof has been knowingly misstated by the shipper in the bill of lading.

r) Nakliyecinin, nakliyeci acenta ve memurlarının ihmali veya teseyyüplerinden ileri gelmeyen diğer sebeplerden; ancak bu gibi hallerde; mesuliyetsizliği ispat etmek bu istisnadan faydalanan şahsa düşecektir. Bu şahıs kayıp veya hasarın meydana gelmesinde kendisi, nakliyecisi veya nakliyecisi acentası veyahut memurlarının, hiçbir rolü olmadığını ispatla mükelleftir.

3. Yükletici, kendisinin veya acenta ve memurlarının her hangi bir fiil ve hareket, hata veya ihmalleri yüzünden olmaması şartıyla, nakliyecinin her hangi bir sebepten dolayı uğrayacağı kayıp ve hasardan mesul değildir.

4. Denizde can ve mal kurtarmak üzere yapılacak her hangi bir rota değişikliği ve mâkul sebeplere istinat edecek bir rota değişikliği, işbu Sözleşmeyi veya Nakliye Mukavelesini ihlâl mahiyetinde telâkki edilmeyecek ve nakliyecisi, bu yüzden ileri gelecek hiçbir kayıp veya hasardan mesul tutulmayacaktır.

5. Yükleme yapılmadan evvel malların mahiyet ve değeri hakkında, yükletici tarafından beyan yapılarak bu hususlar konişmentoda zikredilmemiş ise nakliyecisi veya gemi malların veya bunlara ait şeylerin kayıp veya hasarından dolayı, koli veyahut ünite başına 100 sterlin veya diğer bir para ile bu miktara tekabül eden meblâğdan fazlası için mesul tutulamaz.

Konüşmentoda bu sebeple zikredilmiş olan bu beyan, aksine delil mevcut olmadıkça, bir karîne teşkil ederse de, buna itiraz edebilecek olan nakliyeciyi bağlamaz.

Nakliyecisi , kaptan veya nakliyecisi acentesi ile yükletici arasında akdedilen bir sözleşme ile, yukarıda tesbit edilen rakamdan aşağı olma üzere, bu paragrafta yazılı meblâğdan farklı âzami bir meblâğ tesbit edilebilir .

Eğer hamule sahibi malın mahiyeti ve değeri hakkında konüşmentoda kasdi olarak yanlış beyanda bulunmuş ise, malların kaybı veya hasara uğraması halinde ne nakliyecisi ve ne de gemi hiçbir zaman mesul tutulmazlar.

6. Goods of an inflammable, explosive or dangerous nature to the shipment whereof the carrier, master or agent of the carrier has not consented with knowledge of their nature and character, may at any time before discharge be landed at any place, or destroyed or rendered innocuous by the carrier without compensation and the shipper of such goods shall be liable for all damage and expenses directly or indirectly arising out of or resulting from such shipment. If any such goods shipped with such knowledge and consent shall become a danger to the ship or cargo, they may in like manner be landed at any place, or destroyed or rendered innocuous by the carrier without liability on the part of the carrier except to general average, if any.

Article 5

A carrier shall be at liberty to surrender in whole or in part all or any of his rights and immunities or to increase any of his responsibilities and obligations under this Convention, provided such surrender or increase shall be embodied in the bill of lading issued to the shipper.

The provisions of this Convention shall not be applicable to charter parties, but if bills of lading are issued in the case of a ship under a charter party they shall comply with the terms of this Convention. Nothing in these rules shall be held to prevent the insertion in a bill of lading of any lawful provision regarding general average.

Article 6

Notwithstanding the provisions of the preceding Articles, a carrier, master or agent of the carrier and a shipper shall in regard to any particular goods be at liberty to enter into any agreement in any terms as to the responsibility and liability of the carrier for such goods, and as to the rights and immunities of the carrier in respect of such goods, or his obligation as to seaworthiness,

6. Nakliyeci, kaptan veya nakliyecii acentesi-nin gemiye yükletilmesine razı olmayacakları parlayıcı infilâk edici veya sair tehlikeli vasıf ve mahiyette oldukları anlaşılan mallar nakli-yeci tarafından mevritlerinden evvel her an ve herhangi bir yerde gemiden çıkarılabilir, tahrip edilir ve zararsız bir hale sokulabilir ve bundan dolayı da nakliyecii hiçbir tazminat ile mükellef tutulamaz. Bu malların gemiye yükletilmesi ile bilvasıta veya bilâvasıta vukua gelecek her türlü hasar ve masraflardan yük-letici mesuldür. Bu mallar nakliyecinin malûmatı ve rızasıyla yükletilmiş olursa, bunlardan birinin gemi veya hamule için bir tehlike teşkil etmesi halinde, nakliyecii bu malı aynı şekilde gemiden çıkarabilir, tahrip edebil-ir veya zararsız bir hale getirebilir, eğer mevcut ise, müşterek avaryadan başka bu yüzden nakliyeciiye hiçbir mükellefiyet terettüp etmez.

Madde 5

Bir nakliyecii işbu Sözleşmede belirtilen hak ve muafiyetlerden feragat veya bunları tahdit veya kendisine terettüp eden sorumlulukları tezyit hususunda serbesttir. Ancak bu hususların yükleticiye verilen konişmentoda zikredilmesi şarttır.

İşbu Sözleşmenin hiçbir hükmü navlun mukavelenamelerine tatbik olunmaz. Fakat, bir geminin navlun mukavelenamesine, bağlı bulunması halinde, konişmentolar tanzim edilecek olursa, bunlar işbu Sözleşme hükümlerine tabi olurlar. Bu kaidelerde hiçbir hüküm, müşterek avaryalar hakkında konması kanunen caiz her hangi bir hükmün konişmentoya ilâvesine mâni bir hüküm olarak mütalâa edilmeyecektir.

Madde 6

Evvelki maddeler hükümlerine rağmen, bir nakliyecii, kaptan veya nakliyecii acentesi ve bir yükletici, muayyen her hangi bir mal için, nakliyecinin bu mallar hakkındaki mesuliyet ve mükellefiyetlerine ve bu aynı mallar hakkındaki hak ve muafiyetlerine, veya konu-lacak hükmün âmme nizamına mugayir olma-ması şartıyla geminin seyrüsefere ehliyeti bakımından olan mükellefiyetlerine,

so far as this stipulation is not contrary to public policy, or the care or diligence of his servants or agents in regard to the loading, handling, stowage, carriage, custody, care and discharge of the goods carried by sea, provided that in this case no bill of lading has been or shall be issued and that the terms agreed shall be embodied in a receipt which shall be a non-negotiable document and shall be marked as such.

Any agreement so entered into shall have full legal effect.

Provided that this Article shall not apply to ordinary commercial shipments made in the ordinary course of trade, but only to other shipments where the character or condition of the property to be carried or the circumstances, terms and conditions under which the carriage is to be performed are such as reasonably to justify a special agreement.

Article 7

Nothing herein contained shall prevent a carrier or a shipper from entering into any agreement, stipulation, condition, reservation or exemption as to the responsibility and liability of the carrier or the ship for the loss or damage to, or in connexion with, the custody and care and handling of goods prior to the loading on, and subsequent to, the discharge from the ship on which the goods are carried by sea.

Article 8

The provisions of this Convention shall not affect the rights and obligations of the carrier under any statute for the time being in force relating to the limitation of the liability of owners of sea-going vessels.

veya deniz yoluyla nakledilen malların yükletilmesi, bakımı ve muhafazası, istif ve yerleştirilmesi, nakil ve tahliyesi hususunda memurlarının ve acentelerinin gayret ve itinalarına mütedair, ne şerait dâhilinde olursa olsun her hangi bir mukavele akdinde serbesttirler ; şu şartla ki , bu takdirde hiçbir konişmentonun tanzim edilmemiş olması veya edilmemesi ve yapılan anlaşma şartlarının (Non négociable) «işlem görmez» muamele görmez kaydını taşıyacak olan, bir makbuz senesinde, zikredilmiş bulunması gereklidir.

Bu suretle aktedilen her sözleşme tam kanuni vasfı haiz olacaktır.

Bununla beraber bu maddenin, âdi ticari muameleler meyanında, âdi ticari hamulelere tatbik edilmeyip, yalnız nakledilecek malların mahiyeti ve şartına ve nakliyat keyfiyetinin şart, ahval ve müddet icabı olarak hususi bir sözleşmeyi lüzumlu kılan hamulelere tatbik edilmesi kararlaştırılmıştır.

Madde 7

İşbu Sözleşmenin hiç bir hükmü, malların deniz yoluyla nakli için gemiye yükletilmesinden evvel veya boşaltılmasından sonra vukua gelen zarar ve ziyandan aynı zamanda bunların muhafaza, bakım ve idaresinden dolayı gemi veya nakliyeciyeye terettüp edecek mükellefiyet veya mesuliyetlere dair nakliyeciyeye veya yükleyici tarafından mukaveleye şart, hüküm, kaydı ihtiyati veya muafiyet gibi kayıtlar konmasına engel teşkil etmez.

Madde 8

İşbu Sözleşme hükümleri, gemi sahiplerinin mesuliyetlerinin tahdidine mütedair olup bu anda cari her hangi bir kanunda olduğu gibi, nakliyecinin hak ve mükellefiyetlerini tadil etmezler.

Article 9

The monetary units mentioned in this Convention are to be taken to be gold value.

Those contracting States in which the pound sterling is not a monetary unit reserve to themselves the right of translating the sums indicated in this Convention in terms of pound sterling into terms of their own monetary system in round figures.

The national laws may reserve to the debtor the right of discharging his debt in national currency according to the rate of exchange prevailing on the day of the arrival of the ship at the port of discharge of the goods concerned.

Article 10

The provisions of this Convention shall apply to all bills of lading issued in any of the contracting States.

Article 11

After an interval of not more than two years from the day on which the Convention is signed, the Belgian Government shall place itself in communication with the Governments of the High Contracting Parties which have declared themselves prepared to ratify the Convention, with a view to deciding whether it shall be put into force. The ratifications shall be deposited at Brussels at a date to be fixed by agreement among the said Governments. The first deposit of ratifications shall be recorded in a *procès-verbal* signed by the representatives of the Powers which take part therein and by the Belgian Minister of Foreign Affairs.

The subsequent deposit of ratifications shall be made by means of a written notification, addressed to the Belgian Government and accompanied by the instrument of ratification.

A duly certified copy of the *procès-verbal* relating to the first deposit of ratifications, of the notifications referred to in the previous paragraph, and also of the instruments of ratification accompanying them, shall be immediately sent by the

Madde 9

İşbu Sözleşmede bahis mevzu edilen para vâhidi altın esasından tutulmuştur.

Para vâhidi olarak İngiliz lirası kullanmayan Âkîd Devletler işbu Sözleşmede İngiliz lirası olarak gösterilen meblâğları, kendi para sistemlerine, yuvarlak rakama tahvil etmiye yetkilidirler.

Millî kanunlar, borçluya, mevzu bahis malın boşaltılma limanına geldiği günkü cari kur üzerinden borçlarını ödeme hakkı sağlar.

Madde 10

İşbu Sözleşme hükümleri, Âkîd Devletlerden biri tarafından tanzim edilen her konişmento-ya tatbik olunacaktır.

Madde 11

Belçika Hükümeti, Sözleşmenin yürürlüğe girmesini kararlaştırmak üzere, Sözleşmeyi tasdika hazır bulduklarını bildirmiş olacak olan Yüksek Âkîd Taraflar hükümetleriyle, işbu Sözleşmenin imza tarihinden itibaren hesabedilmek üzere, en geç iki senelik mûhletin hitamında, temaslara girişecektir. Tasdikler bahis mevzuu hükümetlerce, müştereken tesbit edilecek tarihte, Brüksel'e tevdi edilecektir. Tasdiklerin ilk tevdi, Sözleşmeye iştirak eden devletler temsilcileri ve Belçika Hükümeti Dışişleri Bakanı tarafından imza edilecek bir mazbata ile tesbit edilecektir.

Bilâhara yapılacak tevdi, tasdika mütedair vesika ile birlikte Belçika hükümetine hitaben bir tebliğname ile bildirecektir.

Tevdi edilen ilk tasdiklere ve evvelki bentte zikredilen tebliğname ile birlikte verilecek tasdik vesaikına mütedair mazbatanın musaddak ve aslına uygun suretleri, işbu Sözleşmeyi imzalamış veya buna iltihak edecek olan devletlere

Belgian Government through the diplomatic channel to the Powers who have signed this Convention or who have acceded to it. In the cases contemplated in the preceding paragraph, the said Government shall inform them at the same time of the date on which it received the notification.

Article 12

Non-signatory States may accede to the present Convention whether or not they have been represented at the International Conference at Brussels.

A State which desires to accede shall notify its intention in writing to the Belgian Government, forwarding to it the document of accession, which shall be deposited in the archives of the said Government.

The Belgian Government shall immediately forward to all the States which have signed or acceded to the Convention a duly certified copy of the notification and of the act of accession, mentioning the date on which it received the notification.

Article 13

The High Contracting Parties may at the time of signature, ratification or accession, declare that their acceptance of the present Convention does not include any or all of the self-governing dominions, or of the colonies, overseas possessions, protectorates or territories under their sovereignty or authority, and they may subsequently accede separately on behalf of any self-governing dominion, colony, overseas possession, protectorate or territory excluded in their declaration. They may also denounce the Convention separately in accordance with its provisions in respect of any self-governing dominion, or any colony, overseas possession, protectorate or territory under their sovereignty or authority.

Belçika Hükümeti tarafından ve diplomatik yolla tevdi edilecektir. Evvelki bentte de derpiş olunan hallerde, Belçika Hükümeti, mezkûr devletlere, aynı zamanda tebliğnameyi almış olduğu tarihi de bildirecektir.

Madde 12

Milletlerarası Brüksel Konferansında temsil edilmiş bulunsun veya bulunmasın, vâziül-imza olmıyan devletler de işbu sözleşmeye iltihak edebilecektir.

Sözleşmeye iltihak etmeyi arzu eden Devlet bu arzusunu Belçika Hükümetine iltihak ihbarnamesini tevdi etmek suretiyle bildirir. Bu ihbarname mezkûr Hükümetin arşivlerinde hıfzedilir.

Belçika Hükümeti, bir iltihak ihbarnamesinin aslına uygun ve musaddak suretlerini, vâziül-imza devletler ile Sözleşmeye katılmış bulunan bütün devletlere derhal gönderir ve aynı zamanda ihbarnameyi almış olduğu tarihi de bildirir.

Madde 13

Yüksek Âkîd Taraflar , Sözleşmeyi tasdikleri veya buna iltihaklarına mütedair evrakın imzası sırasında, işbu Sözleşme hakkındaki kabullerinin, kendi hükümlerini ve otoriteleri altında bulunan muhtar dominyon, koloni, müstemleke, protektora veya denizaşırı topraklarından bazılarını veya hiçbirine tatbik edilmeyeceğini beyan edebilirler. Binnetice bunlar, esas beyanlarında, bu suretle Sözleşme dışı bırakılmış olan bu muhtar dominyon, koloni, müstemleke, protektora veya denizaşırı topraklardan biri veya diğeri namına Sözleşmeye sonradan ayrı ayrı iltihak edebileceklerdir. Bu devletler, yine bu hükümler gereğince, kendi hükümlerini veya otoriteleri altında bulunan muhtar dominyon, koloni, müstemleke, protektora veya denizaşırı topraklardan biri veya birçoğu adına işbu Sözleşmeden teker teker ayrılacaklardır.

Article 14

The present Convention shall take effect, in the case of the States which have taken part in the first deposit of ratifications, one year after the date of the protocol recording such deposit.

As respects the States which ratify subsequently or which accede, and also in cases in which the Convention is subsequently put into effect in accordance with Article 13, it shall take effect six months after the notifications specified in paragraph 2 of Article 11 and paragraph 2 of Article 12 have been received by the Belgian Government.

Article 15

In the event of one of the contracting States wishing to denounce the present Convention, the denunciation shall be notified in writing to the Belgian Government, which shall immediately communicate a duly certified copy of the notification to all the other States, informing them of the date on which it was received.

The denunciation shall only operate in respect of the State which made the notification, and on the expiry of one year after the notification has reached the Belgian Government.

Article 16

Any one of the contracting States shall have the right to call for a fresh conference with a view to considering possible amendments.

A State which would exercise this right should notify its intention to the other States through the Belgian Government, which would make arrangements for convening the Conference.

DONE at Brussels, in a single copy, August 25th, 1924.

Madde 14

İşbu Sözleşme, tasdiklerin ilk tevdiine iştirak etmiş bulunan devletler hakkında, tasdik evrakının tevdi mazbatası tarihinden itibaren bir sene sonra mer'i olacaktır.

Sözleşmeyi bilâhara tasdik edecek veya sonradan iltihak edecek olan devletlere gelince ve gene, yürürlüğün bilâhara ve 13üncü madde gereğince tatbik edileceği hallerde, işbu Sözleşme 11 ve 12nci maddelerin ikinci bentlerinde derpiş edilmiş bulunan tebliğlerin Belçika Hükümeti tarafından alınmasından altı ay sonra mevkii mer'iyete girecektir.

Madde 15

Âkîd Devletlerden birinin işbu Sözleşmeden ayrılmak istemesi halinde, bu keyfiyet Belçika Hükümetine yazılı olarak bildirilecek ve o da, bu ihbarın aslına uygun ve musaddak suretlerini, bu ihbarı aldığı tarihi belirtmek suretiyle derhal diğer bütün devletlere bildirecektir.

Ayrılmaya yalnız bunu bildirmiş bulunan Devlete raci olacak ve Belçika Hükümetinin ihbara muttali olduğu tarihten bir sene sonra muteber olacaktır.

Madde 16

Her Âkîd Devlet, işbu Sözleşme için ıslahat çareleri araştırmak gayesi ile yeni bir konferans akdetmek yetkisine sahip bulunacaktır.

Bu yetkisini kullanmak istiyecek olan Devlet, bu arzusunu Belçika Hükümeti vasıtasıyla diğer devletlere en az bir sene evvel bildirecek ve konferansın akdiyle Belçika Hükümeti görevli bulunacaktır.

25 Ağustos 1924 te Brüksel'de yalnız bir nüsha olarak tanzim edilmiştir.

ABD, Almanya, Arjantin, Belçika, Büyük Britanya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İspanya, İsveç, İtalya, Japonya, Küba, Letonya, Macaristan, Meksika, Norveç, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Şili, Sırp, Hırvat ve Slovenler Kralığı, Uruguay.